

Riyanın tehlikesi

“Derse giderken, ders yaparken, risâle okurken veya nafîle ibâdetlerde ihlâsımızı muhafaza edemeyecek isek eğer, riyâ korkusu varsa, hiç yapmamamız daha mı iyi?”

Anlaşıyor ki biz, kıldan ince kılıçtan keskin sırat köprüsünün üzerinde bulunuyoruz. Biraz sendeledik mi,—Allah muhafaza—kendimizi ateş topunun içinde bulmamız işten bile değil. Bizi sendeleten tek ve en dehşetli canavar da, kendi içimizden nükseden riyâdır. Peygamber Efendimiz (asm); “İnsanlar helâk olur; ancak bilenler kurtulur. Bilenler de helâk olur; ancak bildiklerini yaşayanlar kurtulur. Bildiklerini yaşayanlar da helâk olur; ancak ihlâslı olanlar kurtulur. İhlâslı olanlar da (ihlâs kulesinden düşme gibi, her an) büyük bir tehlike içindedirler” hadisiyle bu dehşetli canavara dikkat çekmiştir.¹

Üstad Bedüzzaman Hazretleri ihlâsa öylesine önem vermiştir ki, ihlâsı kazanmayı tüm hizmetin merkezine almış ve hizmet içinde muhakkak uygulanmak üzere iki kıymetli risâle ile ihlâsı zihnimize ve dimağımıza âdetâ perçinlemiştir. Üstad Hazretleri ders yapmakla ilgili bahsettiğiniz endîşeye ihlâs risâlesinde bir örnek içinde değinmiştir. Bedüzzaman Hazretlerine göre en latîf ve güzel bir îmân hakikatini muhtaç bir mü'mine bildirmek gibi en mâsum ve zararsız bir işte bile, mümkünse, nefsimize bir kendini beğenmişlik gelmemek için, bunu, istemeyen bir kardeşimize yaptırmak hoşumuza gitmelidir. Eğer, “Ben yapayım, bu güzel meseleyi ben söyleyeyim” arzumuz varsa, “Ben ders yapayım” istiyorsak, gerçi bu arzu ve istekte bir günah ve zarar yoktur; fakat kardeşler arasındaki ihlâs sırrına zarar gelme ihtimali vardır.²

Demek, ihlâsın sırrına azamî dikkat etmeli; böyle mâsum bir arzu eliyle de olsa, farkında olmadan ihlâs sırrına zarar vermekten Allah'a sığınmalıyız. Ders yapmak eğer ihlâsımıza zarar veriyorsa, elbette, geri durmakta ve ders yapmayı başka bir kardeşimize bırakmakta hiçbir sakınca yoktur. Nafîle ibâdet hususunda da aynı davranış söz konusudur. Eğer nafîle ibâdet yapacak isek, ihlâsımıza zarar vermemek için gâyet gizli yapmaya özen göstermeli ve şurada burada bundan bahsetmemeliyiz.

İhlâs sırrını bozan riyâ ve kendini beğenmişliğin mahşerdeki dehşetli görüntüsünü, dilerseniz, Allah Resûlünden (asm) dinleyelim:

Ebû Hüreyre (ra) bildiriyor: “Resûlullah (asm) buyurdular ki:

“Kıyamet günü aleyhinde ilk önce hüküm verilecek olanlar şunlardır:

Şehid olmuş kimsedir. O, huzura getirilir. Allah ona olan nimetlerini hatırlatır. O da mazhar olduğu nimetleri tanır ve kabul eder. Allah Teâlâ ona:

“Bu nimetlere karşı sen ne amel işledin?” diye sorar.

O kul: “Senin yolunda cihad ettim. Nihâyet şehid edildim” der.

Allah Celle Celâlühü: “Yalan söyledin! Bilâkis sen cesâretlidir, kahramandır denilmek için savaştın ve nitekim hakkında da öyle söylenmiştir” buyurur. Sonra emir verilir de bu kimse cehenneme atılır.

Muhakemesi görülecek bir diğer insan da, ilim öğrenmiş, öğrendiğini başkasına öğretmiş ve Kur’ân okumuş olan kimsedir. Bu kimse getirilir. Allah ona olan nimetlerini hatırlatır. Bu da nimetleri tanır ve itiraf eder. Sonra Allah Teâlâ:

“Bu nimetlere karşı ne amel işledin?” der.

O kul: “Senin rızân için ilim öğrendim. Başkalarına ilim öğrettim. Kur’ân okudum” der.

Allah Teâlâ: “Yalan söyledin! Sen âlim denilmek için ilim öğrendin. Ne güzel okuyor desinler diye Kur’ân okudun! Hakikaten senin hakkında bunlar da söylendi” buyurur. Emir verilir ve adam cehenneme atılır.

Sonra muhakemesi görülecek diğer kimse de, Allah’ın kendisine bol nimetler verdiği ve her çeşit maldan bolca ihsan ettiği kimsedir. Bu da getirilir. Allah ona nimetlerini hatırlatır. O da bu nimetleri hatırlar ve itiraf eder. Cenâb-ı Allah buna da:

“Bu nimetler içinde ne amel işledin?” buyurur.

Adam: “Senin verilmesini istediğin tüm yerlere senin rızan için verdim” der.

Allah Celle Celâlühü: “Yalan söyledin. Bilâkis sen cömert bir kimsedir desinler diye verdin. Nitekim hakkında bu da söylenmiştir” buyurur. Sonra emir verilir, adam cehenneme atılır.

Sonra Resûlullah (asm) Ebû Hüreyre’nin dizine vurup:

“Ey Ebû Hüreyre! Bu üç kimse, Kıyamet günü, cehennemin, aleyhlerinde kabarcığı Allah’ın ilk üç mahlûkudur!” dedi.

Şüfey der ki: “Ben Ebû Hüreyre’den aldığım bu hadisi, Hz. Muâviye’ye haber verdim. Bunun üzerine Hz. Muaviye (ra):

“Böylelerine bu muâmele yapılırsa, insanların geri kalanlarına neler yapılır?” dedi ve gözyaşlarına boğuldu. Öyle ki helâk olacağını zannettim. Derken bir müddet sonra kendine geldi, yüzündeki (gözyaşlarını) sildi. Ve şunları söyledi:3

“Allah ve Onun Resûlü doğru söylediler: Nitekim Cenâb-ı Hak: ‘Dünya hayatını ve onun ziynetini isteyenlere, orada işlediklerinin karşılığını tastamam veririz. Onlar

orada bir eksikliğe de uğratılmazlar. İşte âhirette onlara ateşten başka bir şey yoktur. İşledikleri şeyler orada boşa gitmiştir. Zâten yapmakta oldukları da bâtıldır' buyurur."4

Cenâb-ı Hak cümlemizi ihlâs ve istikametten ayırmasın. Âmîn.

Dipnot:

1- Keşfü'l-Hafâ, 2/312;

2- Lem'alar, s. 166;

3- Müslim, İmâret 152, (1905); Tirmizî, Zühd 48, (2383); Nesâî, Cihâd 22, (6, 23, 24).

4- Hud Sûresi, 11/15-16